

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Štefana Michálíka a sudcov JUDr. Daniela Hudáka a JUDr. Viliama Dohňanského na neverejnom zasadnutí 12. júla 2017 v Bratislave v trestnej veci obžalovaného **JUDr. J. F.**, pre prečin poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., **o sťažnosti obžalovaného** proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 6. decembra 2016, sp. zn. PK-2 T 25/2016, **o poriadkovej pokute**, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 194 ods. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e**.

O d ô v o d n e n i e

Uznesením samosudkyne Špecializovaného trestného súdu v Pezinku **zo 6. decembra 2016, sp. zn. PK-2 T 25/2016**, bola podľa § 70 ods. 1 Tr. por. uložená obžalovanému JUDr. J. F. poriadková pokuta v sume 200 Eur.

V dôvodoch napadnutého uznesenia je poukázané na to, že obžalovaný JUDr. J. F. predvolanie na hlavné pojednávanie v dňoch 6. a 21. decembra 2016 prevzal riadne a včas 28. novembra 2016. Napriek tomu sa na hlavné pojednávanie 6. decembra 2016 o 09.00 hod. nedostavil a dôvod svojej neprítomnosti neuviedol. Elektronickou poštou súd prijal 6. decembra 2016 o 7:15 hod. ospravedlnenie. Zvolený obhajca JUDr. Ing. J. F. (plná moc je vystavená dňom 2. decembra 2016) ospravedlnil svoju i obžalovaného neprítomnosť z dôvodu nezachovania lehoty na prípravu veci i obhajoby. Zároveň obhajca požiadal o odročenie pojednávania vytýčeného na deň 6. decembra 2016 o 09.00 hod. s tým, že obžalovaný trvá na prejednaní veci v obhajcovej prítomnosti. Hlavné pojednávanie bolo prerušené do 21. decembra 2016 o 09.00 hod., na kedy boli preložené aj výsluchy predvolaných svedkov. K ospravedlneniu došlo v časovom odstupe dvoch hodín od začatia

hlavného pojednávania, čo nemožno považovať za včas podané a stalo sa tak za situácie, keď nebol daný vážny dôvod, ktorý by bránil obžalovanému v účasti na tomto hlavnom pojednávaní. Na možnosť uloženia poriadkovej pokuty v prípade nedostavenia sa na hlavné pojednávanie bol obžalovaný vopred písomne upozornený v rámci predvolania na tento úkon. Účelom poriadkovej pokuty je zabezpečiť nerušený priebeh úkonov trestného konania a autorita orgánov činných v trestnom konaní a súdov. Pri výmere poriadkovej pokuty bol zohľadnený význam a dôležitosť zmareného procesného úkonu, vrátane prítomnosti svedkyne JUDr. L. O., ktorá cestovala od skorých ranných hodín z V., spôsob konania obžalovaného a jeho majetkové pomery.

Uznesenie bolo doručené 7. decembra 2016 prokurátorovi, zvolenému obhajcovi 12. decembra 2016 a obžalovanému 8. decembra 2016. Sťažnosť proti tomuto uzneseniu podal obžalovaný prostredníctvom zvoleného obhajcu 12. decembra 2016. Odôvodnil ju tým, že emailové ospravedlnenie zaslal súdu 5. decembra 2016 o 16:04 hod., teda jeden deň pred vytýčeným termínom hlavného pojednávania ako i to, že dôvodom bolo nedodržanie lehoty na prípravu pojednávania (obhajoba bola prevzatá 4 dni pred nariadeným termínom, kedy lehota na prípravu je 5 dní, z toho 2 dni bol víkend). Nie je tak pravdivé tvrdenie súdu uvedené v uznesení, že súd elektronickú poštu – email prijal až nasledujúci deň konania pojednávania 6.12.2016 o 07:51 hod. Urobil tak preto, že dodatočne posúdil, že nedisponuje všetkými dokumentmi zo spisu, čo si vyžadovalo väčší priestor na prípravu, a preto nemohol súhlasiť so skrátením zákonnej lehoty a dostaviť sa na súd nepripravený, čo by malo za následok porušenie práva na obhajobu. Potvrzuje to aj jeho požiadavka na nahliadnutie do spisu za účelom jeho naštudovania a vyhotovenia kópii, čo sa stalo prostredníctvom obžalovaného 8.12.2016. Ospravedlnenie sa týkalo aj obžalovaného, ktorý nesúhlasil s konaním pojednávania v neprítomnosti obhajcu a z tohto výlučného dôvodu sa na pojednávaní v Pezinku nedostavil z V., nakoľko bolo vysoko pravdepodobné, že pojednávanie sa nebude môcť vykonať. Navyše obhajca sa 6.12.2016 o 10.00 hod. zúčastnil pojednávania na Krajskom súde v Bratislave vedeného pod sp. zn. 3 To 100/2016. Obžalovaný mal na prípravu pojednávania 8 dní, v rámci ktorej si zvolil obhajcu, na čo má právo v ktoromkoľvek štádiu trestného konania. Rozhodnutie o uložení pokuty nie je dôvodné. Obžalovaný prostredníctvom obhajcu riadne ospravedlnil svoju i jeho neúčast' na pojednávaní, a to z vážneho dôvodu nevyčerpania zákonnej lehoty na prípravu

pojednávania a náležitého zabezpečenia obhajoby. Preto navrhol napadnuté uznesenie o uložení poriadkovej pokuty zrušiť.

Sťažnosť bola na vedomie zaslaná prokurátorovi 13.12.2016, ktorý nevyužil právo vyjadriť sa k nej. Spis so sťažnosťou bol 3. apríla 2017 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len najvyšší súd).

Najvyšší súd v zmysle § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce tomuto výroku. Týmto postupom zistil, že **sťažnosť obvineného je prípustná a bola podaná oprávnenou osobou** (§ 70 ods. 3, § 185 ods. 1, ods. 2, § 186 ods. 1 Tr. por.), **v zákonnej lehote** (§ 187 ods. 1 Tr. por.) **a je dôvodná.**

Z predloženého spisu najvyšší súd zistil, že uvedené ospravedlnenie bolo špecializovanému trestnému súdu odoslané 5. decembra 2016 o 4:05 hod. (č.l. 377 trestného spisu), resp. 5.12.2016 o 16:04 hod. (č.l. 398 trestného spisu). Elektronický email bol na špecializovaný trestný súd doručený 6. decembra 2016 o 7:51 hod. (č.l. 377 trestného spisu), čo je zrejmé aj zo zápisnice o hlavnom pojednávaní 6. decembra 2016 (č.l. 382 trestného spisu). Zo spisu nepochybne vyplýva aj to, že na hlavné pojednávanie 6.12.2016 o 09.00 hod. sa nedostavili ani predvolaní svedkovia JUDr. M. D., JUDr. F. P. a svedkyňa a poškodená JUDr. L. O.. Súd hlavné pojednávanie prerušil do 21.12.2016 do 09.00 hod., na ktoré sa dostavil obžalovaný a jeho obhajca, ktorí súhlasili s vykonaním hlavného pojednávania v neprítomnosti svedka JUDr. M. D., ktorý bol vypočutý až na hlavnom pojednávaní 31.01.2017. Obžalovaný súhlasil, aby hlavné pojednávanie 3. februára 2017 bolo vykonané v jeho a obhajcovej neprítomnosti. Na tomto pojednávaní bol vyhlásený odsudzujúci rozsudok, proti ktorému podal obžalovaný odvolanie, o ktorom nebolo doposiaľ rozhodnuté. V prípravnom konaní v tejto veci obžalovaný nemal zvoleného a ani ustanoveného obhajcu. V konaní pred súdom si zvolil za obhajcu JUDr. Ing. J. F., iného obhajcu nemal.

Podľa § 36 ods. 4 Tr. por. **za včasnosť zvolenia obhajcu, ako aj za včasnosť podania žiadosti o ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2 zodpovedá obvinený; pri zmene obhajcu nie je zvolenie obhajcu alebo ustanovenie obhajcu podľa § 40 ods. 2**

dôvodom na zmenu termínu už nariadeného úkonu trestného konania. Podľa § 36 ods. 5 Tr. por. účinky zastupovania obhajcom nastávajú okamihom doručenia splnomocnenia alebo opatrenia o ustanovení obhajcu konajúcemu orgánu činnému v trestnom konaní alebo súdu.

V danej veci nedošlo k zmene obhajcu, obžalovaný si obhajcu zvolil prvý krát, čo neodkladne oznámil súdu. K prerušeniu hlavného pojednávania došlo nielen v dôsledku neprítomnosti obžalovaného, ale najmä pre nedodržanie zákonnej lehoty na prípravu obhajoby zvoleného obhajcu. Obžalovaný teda uviedol riadne a včas dôvody svojej neprítomnosti na už nariadenom úkone. Konštatovanie v odôvodňujúcej časti napadnutého uznesenia, že tomu tak nebolo, nemá oporu v dôkazoch založených v spise. Nie bez významu ostáva aj nedostavenia sa predvolaných svedkov a tiež tá skutočnosť, že obžalovaný v prípravnom konaní, ale aj v konaní pred súdom sa nesprával spôsobom, ktorý by mal za následok priet'ahy v konaní. Za tohto stavu uloženie poriadkovej pokuty, bez ohľadu na jej výšku, je v rozpore s jej poslaním.

Podľa § 70 ods. 1 Tr. por. kto napriek predchádzajúcemu napomenutiu ruší konanie alebo kto sa voči súdu, prokurátorovi, alebo policajtovi správa urážlivo, alebo **kto bez dostatočného ospravedlnenia neposlúchne príkaz, alebo nevyhovie výzve alebo predvolaniu podľa tohto zákona, toho môže sudca a v prípravnom konaní prokurátor alebo policajt potrestať poriadkovou pokutou do 1 650 eur; ak ide o právnickú osobu, až do 16 590 eur. Na možnosť uloženia poriadkovej pokuty musia byť dotknuté osoby vopred upozornené.**

Samosudkyňa nepostupovala v zmysle tohto ustanovenia, pretože **pred uložením poriadkovej pokuty obžalovaného výslovne neupozornila na túto možnosť.** Z odôvodnenia napadnutého uznesenia (strana 3 – predposledný odsek odspodu) je zrejmé, že takéto poučenie malo byť vykonané v súvislosti s predvolaním obžalovaného na hlavné pojednávanie 24. novembra 2016, ale nie v spojitosti so zvolením obhajcu. Obžalovaný pritom prostredníctvom obhajcu riadne a včas ospravedlnil svoju neúčasť na nariadenom úkone. Napokon je treba pripomenúť, že svedkovi JUDr. M. D., ktorý sa opakovane nedostavil na hlavné pojednávanie, poriadková pokuta nebola uložená, hoci aj v tejto otázke platí princíp rovnakého zaobchádzania.

Navyše z jazykového a logického výkladu tohto ustanovenia je nepochybné, že takéto upozornenie v zmysle § 70 ods. 1 Tr. por. (posledná veta) musí byť vykonané až po tom, keď dotknutá osoba - obžalovaný neuposlúchol predvolanie. Predchádzajúcim upozornením sa sleduje, aby ten kto koná spôsobom uvedeným v § 70 ods. 1 Tr. por. dobrovoľne od neho upustil a pokiaľ sa tak nestane a v nezákonnom – nežiaducom konaní pokračuje, môže mu byť uložená poriadková pokuta. Opačný výklad by viedol k zneužitiu tohto inštitútu. V dôsledku absencie takéhoto zákonného postupu a poučenia, poriadkovú pokutu nebolo možné uložiť.

Za tohto stavu neboli splnené zákonné podmienky na postup podľa § 70 ods. 1 Tr. por., preto najvyšší súd napravil chybné rozhodnutie samosudkyne tak, že ho ako nezákonné zrušil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd sťažnostný rozhodol tak, ako to vyplýva z výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 12. júla 2017

JUDr. Štefan M i c h á l i k , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Viliam Dohňanský

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová